

Enfeksiyon Kontrol Bülteni

Eylül-Aralık

2024

Sayı: 1

AKS Başlıyor... Antibiyotik Kullanım Sürveyansı

Yoğun Bakım Ünitelerinde Antibiyotik Kullanımı İçin Ulusal Sürveyans Sistemi Geliştirildi.

Sağlık Bakanlığı tarafından yoğun bakım ünitelerinde antibiyotik kullanımının doğru ve etkin bir şekilde izlenmesi için ulusal bir Antibiyotik Kullanım Sürveyansı (AKS) sistemi geliştirildi. AKS, antibiyotik kullanımını standart hale getirerek direnç gelişimini azaltmayı ve akılcı ilaç kullanımını yaygınlaştırmayı hedefliyor.

Proje kapsamında, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından onaylanan Anatomik Terapötik Kimyasal (ATC) sınıflandırma sistemi ve Tanımlanmış Günlük Doz (DDD) ölçütü temel alındı. Yoğun bakım ünitelerinde sık kullanılan parenteral antibiyotikler için toplam DDD, 100 hasta günü başına DDD, antibiyotik kullanım yüzdesi ve sıralaması gibi ölçütler belirlendi.

Bu kapsamda veri toplama, kaydetme, analiz ve yorumlama süreçlerini standartlaştırmak için ulusal düzeyde bir AKS kılavuz oluşturuldu. Yataklı tedavi kurumlarında enfeksiyon kontrol ekiplerinin veri girişini ve raporlamasını kolaylaştırmak amacıyla Excel tabanlı bir DDD-MATİK tasarlandı.

Enfeksiyon kontrol hekimleri ve hemşireleri tarafından bazı hastanelerde AKS'in pilot denemesi gerçekleştirildi ve geri bildirimler alınarak AKS son haline getirildi.

Projenin tüm ülkedeki yataklı tedavi kurumlarında yaygın bir şekilde uygulanabilmesi için Halk Sağlığı Yönetim Sistemi (HSYS) kapsamında Ulusal Sağlık Hizmeti ile İlişkili Enfeksiyonlar Sürveyans Ağı (USHİESA "Inflin")'na AKS modülü eklenmesi çalışmaları başlatıldı.

ATC/DDD metodolojisi; isimlendirmedeki (hem marka ismi hem de jenerik isim), ambalaj veya kutu boyutlarındaki, fiyatlandırmadaki ve alışılmış dozajlardaki farklılıklara rağmen, uluslararası, ulusal, bölgesel düzeyde ve hastane veya klinik düzeyinde ilaç kullanımı (tüketimi) istatistiklerinin sunulmasını ve karşılaştırılmasını kolaylaştırır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından onaylanmış bu metodoloji, ilaç kullanımının izlenmesi ve araştırmalar için uluslararası standart olarak kabul edilir.

Yetkililer, AKS'in antibiyotiklerin akılcı kullanımını teşvik ederek hastanelerde dirençli enfeksiyonların önlenmesine büyük katkı sağlayacağını belirtiyor.

Yeni "Yataklı Tedavi Kurumları Enfeksiyon Kontrol Yönetmeliği" mi geliyor?

Yataklı Tedavi Kurumları Enfeksiyon Kontrol Yönetmeliği 11/08/2005 tarih ve 25903 sayılı Resmî Gazete' de yayınlanmış, 25/06/2011 tarih ve 27975 sayılı Resmî Gazete ile değişiklikler yapılmıştır.

Son revizyon tarihinden bu yana sağlık hizmet sunumunda olan gelişmeler, ulusal sürveyans standartlarına eklenen yenilikler ile yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten bu yana yapılan yönetmeliği ilgilendiren mevzuat değişiklikleri, yönetmelikte adı geçen kurumların teşkilat şemalarında yapılan değişikliklere uygun olarak ve sahadan alınan geribildirimler değerlendirilerek güncellenme yapılması gerekliliği doğmuştur.

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Danışma Kurulu ile devam eden çalışmalarında son aşamaya geldiğini, sahadan gelen geri bildirimleri de titizlikle incelediklerini açıkladı.

Yeni yönetmelikte ne gibi değişiklikler ve yenilikler olacağı enfeksiyon kontrol ekiplerinin merak konusu olmaya devam ediyor.

Ulusal SHİE Sürveyans Tanı Rehberi 2024 yayınlandı.

Dünya genelinde hasta güvenliğini tehdit eden en önemli sorunlardan biri olan Sağlık Hizmeti ile İlişkili Enfeksiyonlar (SHİE), morbidite, mortalite ve antibiyotik direncindeki artışa yol açarak sağlık hizmetlerinin kalitesine ve güvenilirliğine gölge düşürüyor. Bu sorunun önlenmesi için standart ve kaliteli bir sürveyans sistemi uygulanmasının kritik olduğu vurgulanıyor.

Türkiye, 2005 yılında yayınlanan ve 2011'de güncellenen Yataklı Tedavi Kurumları Enfeksiyon Kontrol Yönetmeliği sayesinde, enfeksiyon önleme ve kontrolünde büyük ilerleme kaydetti. Ülke genelindeki tüm 2. ve 3. basamak yataklı tedavi kurumlarında görev yapan enfeksiyon kontrol ekipleri, hedefe yönelik ve aktif sürveyans faaliyetleriyle bu başarıya önemli katkı sağladı.

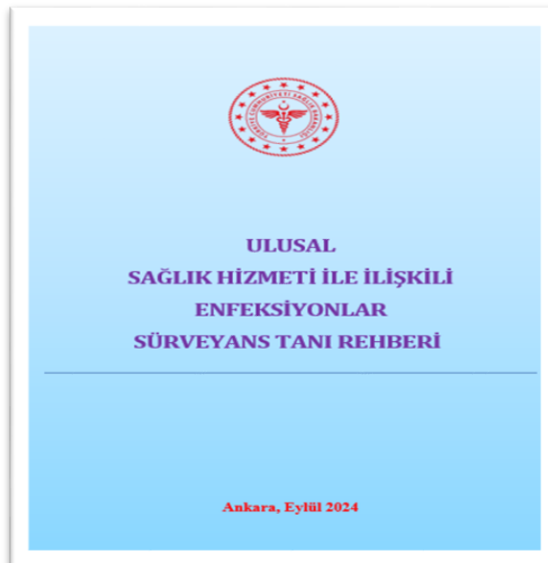
Sürveyansın Önemi

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen SHİE sürveyansı, eğitilmiş enfeksiyon kontrol hemşirelerinin yanı sıra, standart ve güncel tanı kriterleri kullanılarak yürütülüyor. Bu şekilde, elde edilen verilerin güvenilirliğini artırarak ulusal ve kurumsal düzeyde enfeksiyon kontrol politikalarına daha iyi yön verilmesini mümkün kılıyor.

Yeni Rehber Yayında

Yayınlanan güncel rehberle birlikte, yataklı tedavi kurumlarında enfeksiyon önleme ve kontrol çalışmalarının daha etkili bir şekilde sürdürüleceği belirtiliyor. Rehber, SHİE'lerin önlenmesine yönelik stratejileri güçlendirmeyi ve sağlık hizmetlerinde kaliteyi artırmayı hedefliyor.

Sağlık Bakanlığı, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Danışma Kurulu'na, enfeksiyon kontrol komiteleri, enfeksiyon kontrol hekim ve hemşireleri ile sağlık kurumu yöneticilerine bu süreçte verdikleri emeklerden dolayı teşekkür ederek, rehberin tüm sağlık kuruluşlarında uygulanacağını belirtti.

“Candida auris” Verileri İncelemede

Candida auris ilk olarak 2009 yılında Japonya'daki bir hastanın kulak kanalından izole edilen bir bakteride tanımlanmış ("Auris" Latince'de "kulak" anlamına gelir.) ve hızla ciddi bir küresel halk sağlığı tehdidi haline gelmiştir.

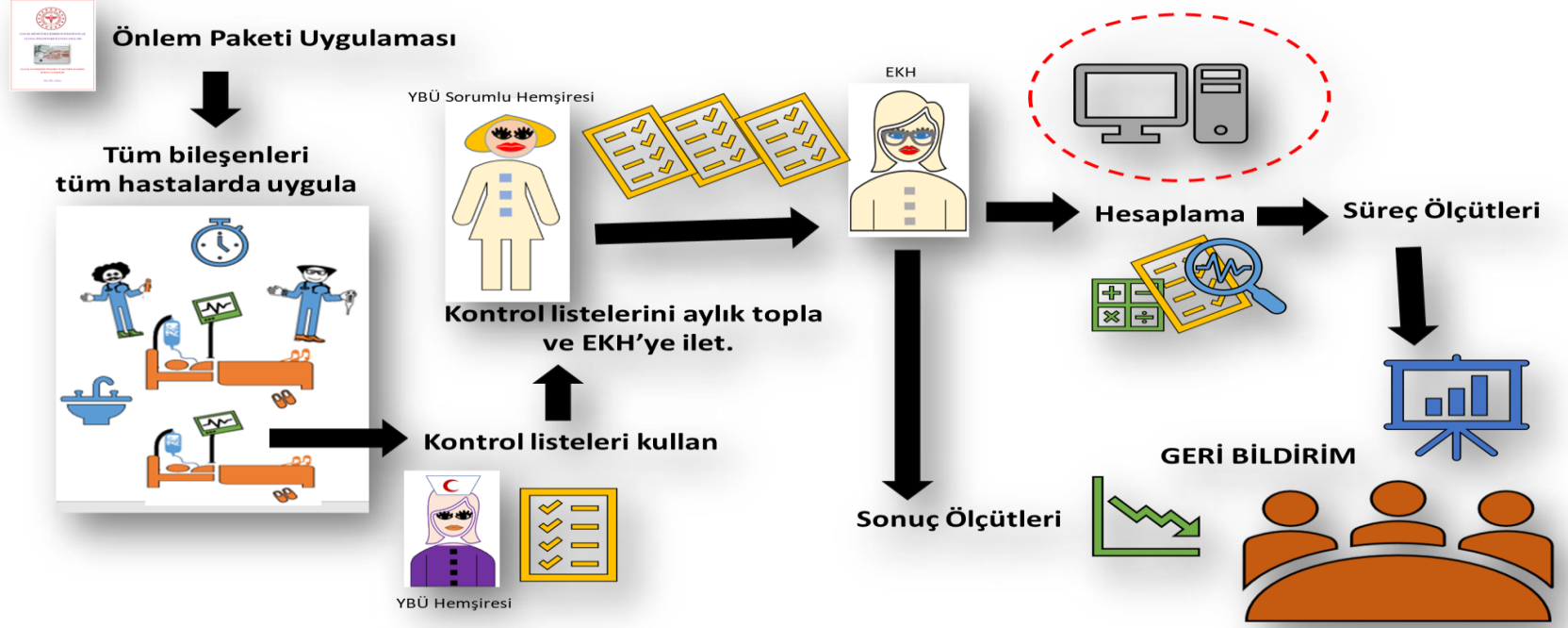
C.auris, özellikle insan cildine, cansız nesnelere ve yüzeylere yapışma ve kalıcı olma yeteneği nedeniyle endişe vericidir ve sağlık tesislerinde sıklıkla kontrol edilmesi zor salgınlara neden olur.

C.auris'in başka bir kandida türü olarak yanlış tanımlanması, çevresel rezervuarlarının tam anlaşılabilmesi, invaziv enfeksiyonlarla ilişkili yüksek morbidite ve mortalite potansiyeline sahip olması ve çeşitli antifungal ajanlara direnci etkili hasta bakımı sağlamada ek zorluklar oluşturmaktadır.

SHİE sürveyansı kapsamında bildirilen *C.auris*'lerin yanında kolonizasyonlara da dikkat çekmek, farkındalığı arttırmak ve izolasyon önlemlerine daha fazla odaklanmak için Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü'nce yataklı tedavi kurumlarından Eylül ayından itibaren ek bir veri formuyla toplanan verilerin değerlendirilmeye ve analiz edilmeye başlandığı öğrenildi.

Verilerin değerlendirilmesi ve analiz süreci tamamlandıktan sonra bir rapor hazırlanarak Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Danışma Kurulu'na sunulacağı ve kurulun görüşlerinin alınacağı da kulislardan gelen bilgiler arasında yer alıyor.

Bakanlığın bu konuda bir kılavuz hazırlaması beklentiler arasında yer alırken, SHİE dışı *C.auris* verilerinin bildirilmeye devam edip etmeyeceği ise hala merak konusu olarak akıllarda yerini korumaya devam ediyor.

Enine Boyuna Demet Uygulamaları Anketi

Sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyonların (SHİE) çoğunu yoğun bakım ünitelerinde yatan hastalarda gelişen enfeksiyonlar oluşturmaktadır. Enfeksiyon kontrol önlemleri ile bu enfeksiyonların büyük bir kısmının önlenilebilir olduğu gösterilmiştir.

Önem paketi veya demetler; tek başına yararlı olduğu kanıtlanmış ve ayrıca birlikte uygulandıklarında ayrı ayrı uygulanmalarındaki etkilerin toplamından daha fazla etki gösteren (sinerjik etki), 3-6 arasında değişen önleyici müdahalenin birlikte uygulanması temeline dayanmaktadır. Yapılan çalışmalarda önem paketi uygulamalarının SHİE'lerin önlenmesinde yararlı olduğu gösterilmiştir.

Ülkemizde ulusal enfeksiyon kontrol stratejilerimizin ihtiyaçlara göre güncellenip, mevcut uygulamalarımızın geliştirilerek sürdürülmesi amacıyla "Türkiye Sağlık Hizmeti ile İlişkili Enfeksiyonları Önleme ve Kontrol Programı 2019-2024" yayınlanmıştır. Bu program kapsamında ülke genelinde hastanelerimizde enfeksiyon kontrol önlemlerinin standart bir şekilde uygulanmasını sağlamak için Ulusal Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Danışma Kurulu'nun katkılarıyla invaziv araç ilişkili enfeksiyonlara yönelik "Sağlık Hizmeti ile İlişkili Enfeksiyonlar Ulusal Önem Paketi Uygulamaları" kılavuzu hazırlanmış ve Mart 2021'de yayınlanmıştır. Bu kapsamda 3 enfeksiyon türü için toplam 5 adet önem paketi belirlenmiştir.

Önem paketi uygulamaları ülke genelinde uygulanmaya devam ediyor olsa da gelen geri bildirimler YBÜ'ler ve enfeksiyon kontrol hemşireleri için iş yükünü çok fazla artırdığı, fazla zaman aldığı, çok fazla kontrol listesi ve form kullanıldığı yönündedir.

USHİESA'da kayıtlı veriler üzerinden yapılan ulusal düzeydeki analizler uyum oranları çok yüksek olduğu için hangi bileşenlerde, hangi hastanelerde iyileştirmeler yapılması gerektiğini ortaya koymamaktadır.

Ulusal düzeydeki analizler demet uygulamaları sonrası SHİE düzeyindeki olumlu ya da olumsuz gelişmeleri ortaya koyamamıştır.

Demet uygulamalarının etkinliğinin gözden geçirilmesi için Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Danışma Kurulu tarafından önerilen anket hazırlanmıştır.

Anket çalışmasının sonuçlarına göre demet uygulamalarında revizyon çalışması yapılması öngörülmektedir

CAE Sürveyansında Neler Oluyor?

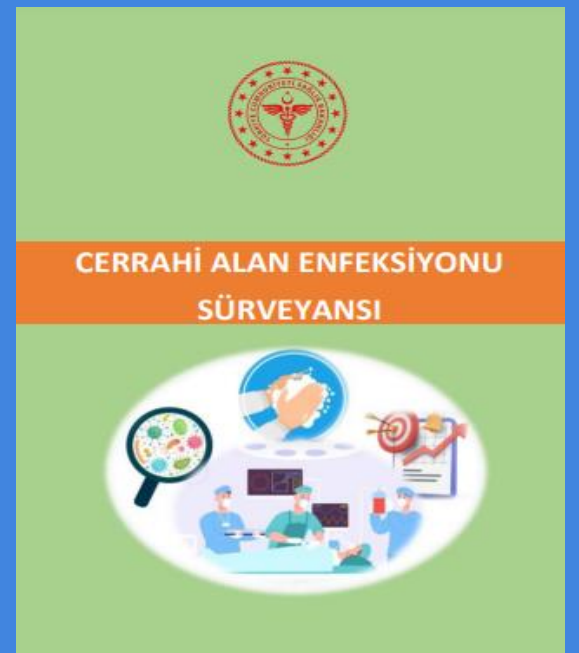
Cerrahi Alan Enfeksiyonu (CAE), gelişen cerrahi teknolojiler ve cerrahi sonrası hastanede kalış süresinin giderek azalmasıyla Sağlık Hizmeti ile İlişkili Enfeksiyon (SHİE) sürveyansı içinde kendine farklı bir yer bulmuştur. CAE için en önemli risk faktörü ameliyatın kendisi olmakla beraber preoperatif, intraoperatif ve postoperatif uygulamaların enfeksiyon gelişimi ile doğrudan ilişkili olduğu bilinmektedir. CAE sürveyansında aktif, prospektif, hastaya dayalı ve taburculuk sonrasında da içeren süreç enfeksiyon önleme ve kontrol çalışmaları açısından büyük önem taşımaktadır.

Ocak 2025 itibarı ile artık CAE sürveyansında hasta risk faktörü olarak USHİESA'ya diyabet varlığı ve hasta beden kitle indeksini takip edebilmek için boy ve kilo alanı eklenmiş olup "Ameliyat Payda Giriş Formu" da güncellenmiştir. Güncellenmiş formun USHİESA anasayfa "formlar" sekmesine eklenmiştir.

Gelen haberler arasında CAE Sürveyansı dokümanının da güncellenmekte olduğu bulunmaktadır.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Ameliyathane Gelişim Ekibi													
Ameliyat Adı / USHİESA Kod		Pasta Adı / USHİESA Kod	Operatör	TBÜ Kod / USHİESA Kod	Ameliyat Tarihi	Diyabet Riski	Boy (cm)	Kilo (kg)	KMI (kg/m ²)	Ameliyat Giriş Tarihi	Ameliyat Sonu Tarihi	Diyabet Durumu	Notlar
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											
	V	V											

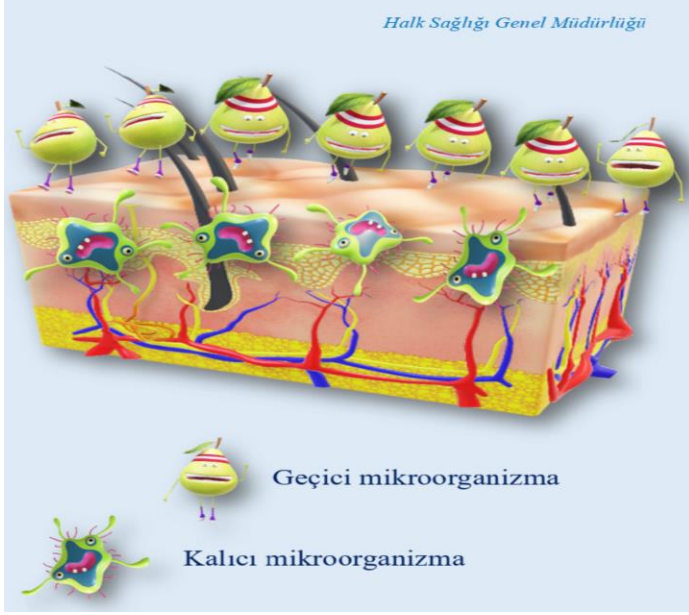
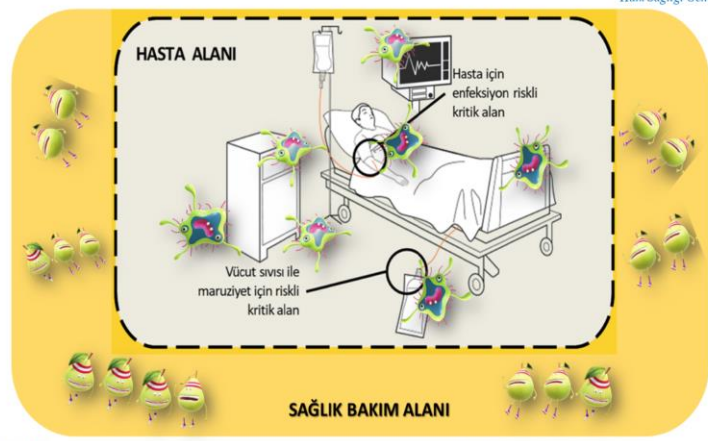
Kaynak: YITÜ Bölümler; Özdemir Halk Sağlığı Kurumları; KEM: enfeksiyon önleme; L: USHİESA; 2024/04/01

EL HİJYENİ
Temel İlkeler ve Kurallar

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü
Bulaşıcı Hastalıklar ve Erken Uyarı Dairesi Başkanlığı
Sağlık Hizmeti ile İlişkili Enfeksiyonlar Birimi

EL HİJYENİ
Sağlık Bakım Noktasında 5 Endikasyon

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü
Bulaşıcı Hastalıklar ve Erken Uyarı Dairesi Başkanlığı
Sağlık Hizmeti ile İlişkili Enfeksiyonlar Birimi

Ulusal El Hijyeni Eğitim Materyali yayınlandı.

Yataklı Tedavi Kurumları Enfeksiyon Kontrol Yönetmeliği gereğince yataklı tedavi kurumlarında faaliyet göstermekte olan enfeksiyon kontrol komitelerince hastane çalışanlarına enfeksiyon önleme ve kontrolüne yönelik eğitimler verilmektedir. Bu eğitimlerin başında el hijyeni eğitimleri gelmektedir. Ülke genelinde el hijyeni eğitimcileri eğitimlerinde standart oluşturmaya yönelik Bakanlığımızın Uzaktan Sağlık Eğitim Sistemi (USES) üzerinde yer alan “Enfeksiyon Kontrol Hekimleri ve Hemşireleri El Hijyeni Eğitimi” yürütülmeye devam etmektedir.

Bu kapsamda yataklı tedavi kurumları çalışanlarına verilen el hijyeni eğitimlerinde standart sağlayabilmek için Dünya Sağlık Örgütü'nün el hijyeni kılavuzunu ve Bakanlığımız Sağlıkta Kalite Standartlarını temel alan ulusal el hijyeni eğitim materyali hazırlanmıştır.

Ulusal eğitim materyali içeriklerine Genel Müdürlüğümüz web sayfasından (<https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/dokumanlar-bulasicihastaliklar.html>) ve tüm eğitim materyaline Ulusal Sağlık Hizmeti ile İlişkili Enfeksiyonlar Sürveyans Ağı (USHİESA)'da yer alan Kılavuzlar sekmesinden erişilebilmektedir.

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

Asistan Ayşe Hanım'a kulak verelim... Çarşamba

Vizitten önce 1 saat vaktim var. Hasta odalarına tek tek giderek onlara geceyi nasıl geçirdiklerini soracağım ve gerekli ise muayene edeceğim.

Servis giriş kapısındaki alkol bazlı el antiseptiği bitmiş, el hijyeni sağlayamadım. Gidip önce ellerimi yıkamalıyım!

Son odadaki hastadan kan almam gerebilir. Eldivenimi yanıma aldım. Eldiven kullansam da 5 endikasyon yaklaşımına uygun şekilde sağlamam gerekir.